

UCHWAŁA NR XXXVIII/737/17

RADY MIASTA KATOWICE

z dnia 30 marca 2017 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania Prezydenta Miasta Katowice z wykonania „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020” za 2016 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.)

**Rada Miasta Katowice
uchwala:**

§1. Przyjąć sprawozdanie Prezydenta Miasta Katowice z wykonania „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020” za 2016 rok, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta
Katowice

Krystyna Siejna

KATOWICE
dla odmiany

Załącznik do Uchwały Nr XXXVIII/737/17
Rady Miasta Katowice
z dnia 30 marca 2017 r.

Sprawozdanie z realizacji "Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020" w 2016 roku

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI „PROGRAMU PROFILAKTYKI I PROMOCJI ZDROWIA DLA MIASTA KATOWICE NA LATA 2014-2020” W 2016 ROKU

W 2016 r. w mieście Katowice realizowano zatwierdzony uchwałą nr XLIII/1015/13 Rady Miasta Katowice z dnia 18 grudnia 2013 r. „Program Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020”. W ramach Programu prowadzono następujące działania na rzecz poprawy zdrowia oraz związanej z nim jakości życia mieszkańców Katowic:

I. Programy profilaktyczne realizowane we współpracy z podmiotami wykonującymi działalność leczniczą (wybranymi w drodze otwartych konkursów ofert)

1. Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci do lat 5 z grup szczególnego narażenia w mieście Katowice.
2. Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w mieście Katowice.
3. Profilaktyczna opieka nad uczniami.
4. Program profilaktyki próchnicy dla dzieci miasta Katowice.
5. Program edukacyjny z zakresu pierwszej pomocy dla uczniów czwartych klas szkół podstawowych.
6. Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku – etap podstawowy.
7. Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku – etap rehabilitacyjny.
8. Program profilaktyki zachorowań na grypę "Słoneczna Jesień".

II. Projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi (w oparciu o „Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na rok 2016”) w ramach zadania publicznego pn.: „Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia mających na celu utrzymanie i poprawę zdrowia mieszkańców oraz związanej z nim jakości życia”

1. Realizacja monitoringu zdrowotnego dzieci w zakresie narażenia środowiskowego na ołów wraz z elementami profilaktyki i działaniami edukacyjnymi mającymi na celu przeciwdziałanie tym zagrożeniom w mieście Katowice w 2016 roku
2. Sprawni do 100 lat - PROGRAM ORTO-VISION
3. „Masz 5 minut? Uratuj ludzkie życie!”
4. „Zdrowy i aktywny senior”
5. Badania przesiewowe pod kątem zaburzeń słuchu oraz przetwarzania słuchowego u 5-latków uczęszczających do przedszkola miejskiego w Katowicach oraz zwiększenie świadomości wychowawców przedszkolnych na temat niedosłuchu centralnego”
6. Działalność informacyjno-edukacyjna w zakresie profilaktyki HIV/AIDS - „Pogromcy mitów”
7. „Promocja zdrowia szansą na zapobieganie chorobom nowotworowym”
8. "Zdrowy Przedszkolak"

III. Działania edukacyjne, promocyjne i szkoleniowe poświęcone promocji i profilaktyce zdrowia

1. Przygotowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych i promujących zdrowie, ulotek, plakatów oraz kalendarzy
2. Program zajęć warsztatowych pn. „Zdrowie psychiczne w pigułce”

IV. Akcja prozdrowotna skierowana do mieszkańców (w ramach dotacji podmiotowej dla samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej utworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego) pn. „Jesienne Katowickie Dni Promocji Zdrowia”

V. Projekt „Od przedszkola do seniora” (w ramach dotacji podmiotowej dla Śląskiego Uniwersytetu Medycznego)

VI. Działanie Zespołu Konsultantów ds. Profilaktyki i Promocji Zdrowia

W celu wyłonienia realizatorów poszczególnych zadań w okresie sprawozdawczym przeprowadzono i rozstrzygnięto trzy konkursy ofert, w tym dwa dla podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz jeden dla organizacji pozarządowych.

W ramach konkursu ofert przeprowadzonego w oparciu o „Program współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na rok 2016” wybrano realizatorów zadania pn.: „Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia mających na celu utrzymanie i poprawę zdrowia oraz związanej z nim jakości życia mieszkańców Katowic”.

W ramach dwóch otwartych konkursów ofert na realizację zadań wynikających z „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice” w 2016 roku wybrano podmioty wykonujące działalność leczniczą, z którymi zostały zawarte umowy na realizację następujących programów profilaktycznych:

- Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci do lat 5 z grup szczególnego narażenia w mieście Katowice.
- Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w mieście Katowice.
- Program profilaktyki próchnicy dla dzieci miasta Katowice.
- Profilaktyczna opieka nad uczniami.
- Program edukacyjny z zakresu pierwszej pomocy dla uczniów czwartych klas szkół podstawowych.
- Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku.
- Program profilaktyki zachorowań na gripę „Słoneczna Jesień”.

Wraz z rozpoczęciem w 2016 roku „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice” zorganizowano akcję informacyjną, której celem było dostarczenie mieszkańcom Katowic informacji na temat możliwości korzystania z bezpłatnych badań profilaktycznych.

Informacje o programach były przekazywane mieszkańcom na bieżąco poprzez ogłoszenia prasowe, ogłoszenia na stronie internetowej katowice.eu oraz wiadomości wysyłane w systemie KISS. O realizacji programów na terenie placówek oświatowych rodzice dzieci i młodzieży byli informowani za pośrednictwem szkół.

W okresie sprawozdawczym zostały opracowane i rozdysponowane ulotki i plakaty:

- 1) dotyczące programów organizowanych i finansowanych przez Urząd Miasta Katowice oraz Śląski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia w Katowicach,
- 2) poruszające wybrane zagadnienia z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia, przygotowane we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarно-Epidemiologiczną oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Katowicach.

I. PROGRAMY PROFILAKTYCZNE REALIZOWANE WE WSPÓŁPRACY Z PODMIOTAMI WYKONUJĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ (WYBRANYMI W DRODZE OTWARTYCH KONKURSÓW OFERT)

1. Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci do lat 5 z grup szczególnego narażenia w mieście Katowice

W ramach „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020” w 2016 r. w Katowicach prowadzone były bezpłatne szczepienia p/pneumokokom dla dzieci w wieku poniżej piątego roku życia, których wcześniej nie zaszczepiono p/pneumokokom, a są szczególnie zagrożone zakażeniem tymi bakteriami w związku z przebywaniem w dużych skupiskach, jakimi są domy dziecka i Żłobek Miejski. Szczepieniami objęto także dzieci w rodzinach zastępczych zamieszkałych w Katowicach.

Szczepienie to było wskazane jako szczepienie zalecane w Programie Szczepień Ochronnych na 2016 rok, który jest ogłaszany przez Głównego Inspektora Sanitarnego, a więc nie jest ono

finansowane ze środków budżetu państwa. Jednocześnie zakażenie pneumokokami jest szczególnie groźne dla dzieci i może wywoływać liczne powikłania zagrażające ich życiu i zdrowiu. W 2016 roku zaplanowano objęcie szczepieniem p/pneumokokom dzieci w wieku poniżej piątego roku życia szczepionką skoniugowaną 13-walentną wraz z badaniem lekarskim (liczba dawek szczepionki uzależniona jest od wieku dziecka), które uprzednio nie były szczepione przeciwko pneumokokom:

a) przebywające w domach dziecka z terenu Katowic:

- Dom Dziecka „Tęcza”, ul. Rybnicka 1, 40-038 Katowice,
- Dom Dziecka „Stanica”, ul. Plebiscytowa 46, 40-041 Katowice,
- Dom Dziecka „Zakątek”, ul. Brynowska 70a, 40-584 Katowice,
- Centrum Administracyjne „Wspieranie w rozwoju” Placówek Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej Zgromadzenia Sióstr św. Jadwigi, ul. Leopolda 1-3, 40-210 Katowice, prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr św. Jadwigi Prowincję Katowicką – w zakresie dzieci, dla których miasto Katowice jest powiatem właściwym do ponoszenia wydatków,

b) uczęszczające do następujących oddziałów Żłobka Miejskiego w Katowicach:

- Oddział przy ul. Ligonii 43,
- Oddział przy ul. Szeptyckiego 1,
- Oddział przy ul. Orzona 3 A,
- Oddział przy ul. Bytomskiej 8 A,
- Oddział przy ul. Tysiąclecia 45,
- Oddział przy ul. Uniwersyteckiej 15,
- Oddział przy ul. Zadole 24 A,
- Oddział przy ul. Wojciecha 23 A,
- Oddział przy ul. Ciesielskiej 1,
- Oddział przy ul. Grzegorzka 2
- Oddział przy ul. Marcinkowskiego 13,

c) umieszczone w rodzinach zastępczych zamieszkałych na terenie miasta Katowice.

Realizatorem „Programu profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci do lat 5 z grup szczególnego narażenia w mieście Katowice” wybranym w drodze otwartego konkursu ofert była w 2016 roku Falck Medycyna Sp. z o. o. prowadząca Centrum Medyczne Falck w Katowicach, z którą zawarto umowę na kwotę: 94 500,00 zł (koszt szczepienia p/pneumokokom jednego dziecka, jedną dawką szczepionki skoniugowanej 13-walentnej wraz z badaniem lekarskim wynosił 270 zł), co pozwoliło na podanie 350 dawek szczepionki. Szczepienia odbywały się na terenie ww. placówek, a w przypadku nieobecności dziecka lub rodzica w dniu szczepienia istniała możliwość indywidualnego umówienia się na wizytę w Centrum Medycznym przy ul. Młyńskiej 23. W ramach zawartej umowy I dawką szczepionki zaszczepiono 310 dzieci, II dawkę otrzymało 33 dzieci, natomiast III dawkę 7 dzieci – **łącznie wykonano 350 szczepień**.

Realizator wykonał umowę w 100%, przedstawiając ostateczne rozliczenie na kwotę **94 500,00 zł**.

2. Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w mieście Katowice

Czynnikiem odpowiedzialnym za raka szyjki macicy jest wirus o nazwie wirus brodawczaka ludzkiego (HPV). Istnieje dużo typów wirusa HPV, ale dwa najbardziej powszechne to HPV-16 i HPV-18. W Polsce właśnie te dwa typy wirusa są przyczyną ok. 70% wszystkich przypadków zachorowań na raka szyjki macicy. Wymienione typy wirusa są także odpowiedzialne za raka prącia, pochwy, sromu, odbytu oraz części przypadków raka gardła, krtani, migdałków, oskrzela i przetyku. Wirusem HPV można się bardzo łatwo zarazić poprzez współżycie płciowe i zwykle nie wywołuje on żadnych objawów. W większości przypadków infekcja wirusem HPV przechodzi samoistnie. Jeżeli zakażenie ma charakter przewlekły, może dojść do powstania zmian przedrakowych, które

nielezione mogą doprowadzić do rozwinięcia się raka szyjki macicy.

W związku z powyższym w 2016 roku w Katowicach po raz trzeci przystąpiono do realizacji programu bezpłatnych szczepień przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV), skierowanego do dziewcząt w wieku 14 lat (urodzonych w 2002 r. - uczennic klas I szkół gimnazjalnych w r. szk. 2015/2016 oraz dziewcząt, które w 2015 r. rozpoczęły cykl szczepienia finansowany ze środków budżetu miasta Katowice, ale ze względu na przeciwwskazania zdrowotne lub uzasadnioną nieobecność w dniu szczepienia, nie zostały objęte wszystkimi trzema dawkami szczepionki).

Program ten obejmuje wiele etapów, w tym:

a) przeprowadzenie spotkań informacyjno-edukacyjnych dotyczących problematyki HPV wśród rodziców/opiekunów prawnych i nauczycieli dziewcząt objętych programem na terenie katowickich szkół gimnazjalnych (w osobnych grupach obejmujących rodziców dzieci z poszczególnych klas I; czas trwania spotkania – 45 minut);

b) uzyskanie pisemnych, imiennych oświadczeń rodziców/opiekunów prawnych o wyrażeniu zgody na objęcie dziewcząt Programem;

c) przeprowadzenie zajęć z zakresu edukacji zdrowotnej skierowanej na zapobieganie rakowi szyjki macicy wśród dziewcząt w wieku 14 lat objętych programem (w grupach liczących do 25 osób; czas trwania 45 minut);

d) przeprowadzenie zajęć z zakresu edukacji zdrowotnej dla chłopców w grupie wiekowej odpowiadającej dziewczętom (w grupach do 25 osób; czas trwania 45 minut);

e) organizacja i przeprowadzenie cyklu szczepień ochronnych przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV), obejmującego podanie 3 dawek szczepionki w odstępach zgodnych z zaleceniami producenta szczepionki wśród dziewcząt w wieku 14 lat; poprzedzonego badaniem lekarskim kwalifikującym do szczepienia.

Miasto Katowice finansowało szczepienia szczepionką czterowalentną SILGARD, która działa przeciwko czterem typom wirusa – HPV16, HPV18, HPV6 i HPV11. Chroni ona przed typami wirusa HPV odpowiedzialnymi za 7 spośród 10 przypadków raka szyjki macicy, a także przed brodawkami płciowymi. W 95% zapobiega rozwojowi zmian przednowotworowych na szyjce macicy.

W 2016 roku realizatorem akcji szczepień był Ośrodek Diagnostyki i Leczenia Chorób Kobięcych oraz Schorzeń Sutka „Tommed” z siedzibą przy ul. Żelaznej 1 w Katowicach, z którym została zawarta umowa na kwotę 294 000,00 zł, jednakże w związku z niższą niż planowano zgłaszalnością do szczepień ostatecznie wykonano umowę na kwotę **262 920,00 zł**. Jednostkowy koszt objęcia Programem jednej dziewczyny w wieku 14 lat wynosi 140 zł za jedną dawkę szczepionki p/HPV wraz z badaniem lekarskim. W 2016 roku 651 dziewcząt zostało zaszczepionych I dawką szczepionki, 634 dziewcząt zaszczepionych II dawką szczepionki oraz 593 dziewcząt zaszczepionych III dawką szczepionki. Łącznie podano **1878** dawek szczepionki. Zgłaszalność do Programu wyniosła ok. 65% uprawnionych dziewcząt.

Ponadto w okresie sprawozdawczym w zorganizowanych spotkaniach informacyjno-edukacyjnych uczestniczyło: 503 rodziców/opiekunów prawnych/ nauczycieli, 803 chłopców w wieku 14 lat (uczniów I klas szkół gimnazjalnych), 859 dziewcząt w wieku 14 lat (uczennic I klas szkół gimnazjalnych).

Należy również podkreślić, że na początku realizacji akcji szczepień, tj. 4 lutego 2016 r., zorganizowano spotkanie dla dyrektorów katowickich szkół gimnazjalnych z udziałem autora Programu, dra hab. n. med. Bogdana Michalskiego i przedstawicieli Ośrodka Tommed celem omówienia współpracy przy organizacji szczepień.

3. Profilaktyczna opieka nad uczniami

Program jest kontynuacją programu realizowanego od 2007 r. W 2016 roku obejmował on populację uczniów klas III szkół podstawowych w roku szkolnym 2015/2016 (od września

2016 r. - klas IV). Jego celem było wczesne wykrywanie i zapobieganie chorobom wieku rozwojowego, w tym schorzeń ortopedycznych i chirurgicznych oraz ogólna ocena stanu zdrowia dzieci. Warunkiem uczestnictwa dziecka w programie była pisemna zgoda rodziców. Każde dziecko zostało zbadane przez trzech specjalistów: pediatrę, chirurga dziecięcego oraz ortopedę.

W skład Programu wchodziły:

- I Etap: zorganizowanie wykładów edukacyjnych dla rodziców uczniów objętych programem oraz uzyskanie pisemnej zgody rodziców na przeprowadzenie badań dziecka,
- II Etap: przeprowadzenie kompleksowych badań przesiewowych pediatryczno-chirurgiczno-ortopedycznych w szkolnych gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej pojedynczo dla każdego dziecka, zgodnie z procedurami postępowania dla pielęgniarki, pediatry, chirurga dziecięcego oraz lekarza ortopedy.

Realizatorami programu w 2016 roku były następujące podmioty wykonujące działalność leczniczą wybrane w drodze otwartego konkursu ofert:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Fizjo-Med II” Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach przy ul. Żelaznej 1 – umowa na kwotę 64 220,00 zł,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne „Graniczna” Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach przy ul. Granicznej 45 – umowa na kwotę 37 520,00 zł,
- Medyczne Centrum Specjalistyczne „POLIMED” Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach przy ul. Sandomierskiej 4/3 – umowa na kwotę 41 200,00 zł.

Łącznie na realizację programu pn.: „Profilaktyczna opieka nad uczniami” w 2016 roku w Katowicach przeznaczono kwotę **142 940,00 zł**.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono badania **1660 uczniów** (zgłaszalność do badań wyniosła 81% spośród uprawnionych). W grupie przebadanych dzieci wykryto następujące nieprawidłowości:

Oceniana sytuacja zdrowotna	Liczba uczniów	Wartość (%)
Nadwaga	182	10,96
Otyłość	56	3,37
Zagrożenie bezruchem	0	0
Choroby skóry	100	6,02
Nieprawidłowy wynik ciśnienia tętniczego	98	5,9
Stwierdzone wady układu moczowo-płciowego	103	6,2
Stwierdzone wady układu kostno-stawowego	648	39,04
Stwierdzone wady układu nerwowego	0	0
Stwierdzone wady układu sercowo-naczyniowego	6	0,36
Nieprawidłowości w badaniu brzucha	18	1,08
Skierowano do specjalisty	450	27,11
Skierowano do szpitala	0	0
Inne nieprawidłowości	41	2,47

Tabela: najczęstsze problemy zdrowotne wśród uczniów klas III/IV katowickich szkół podstawowych wykazane na podstawie programu profilaktycznej opieki nad uczniami w 2016 roku.

Największy odsetek wśród badanych stanowiły wady układu kostno-stawowego stwierdzone u 648 uczniów, tj. 39,04% badanych. Uczniowie, u których stwierdzono wady postawy, otrzymali skierowania na konsultację specjalistyczną w poradni wad postawy i zalecenia pływania

oraz ćwiczeń korekcyjnych pod kontrolą poradni. Każdy rodzic otrzymał ankietę swojego dziecka z pełną informacją o przeprowadzonym badaniu, a w razie stwierdzenia nieprawidłowości – skierowanie do właściwego specjalisty. Łącznie 450 spośród przebadanych uczniów (27,11%) otrzymało skierowania do specjalistów.

Wyniki badań przeprowadzonych w 2016 r. i wykazanych problemów zdrowotnych utrzymują się na podobnym poziomie w stosunku do poprzednich lat, jak np. w przypadku nadwagi, którą stwierdzono w 2015 roku u 10,07% dzieci (w 2016 r. - 10,96%), a także otyłości, którą stwierdzono w 2015 roku u 3,76% dzieci (w 2016 r. - 3,37%). Należy zauważyć, że problem nadwagi i otyłości wśród dzieci w katowickich szkołach dotyczył co siódmego dziecka, co oznacza konieczność prowadzenia dalszych działań edukacyjnych skierowanych przede wszystkim do rodziców.

4. Program profilaktyki próchnicy dla dzieci miasta Katowice

Kompleksowy program profilaktyki próchnicy jest kontynuacją działań realizowanych od 2007 r. Celem programu jest obniżenie zachorowalności na próchnicę zębów wśród dzieci szkolnych oraz poprawa stanu zdrowia jamy ustnej. Uczniowie objęci programem to:

- dzieci 8-letnie - uczniowie klas II katowickich szkół podstawowych w roku szkolnym 2015/2016 (klasy III w r. szk. 2016/2017),
- dzieci 11-letnie - uczniowie klas V katowickich szkół podstawowych w roku szkolnym 2015/2016 (klasy VI w r. szk. 2016/2017).

W zmodyfikowanej w stosunku do lat poprzednich formie, od 2014 roku realizowany program składa się z następujących elementów:

a) I Etap - zorganizowanie zajęć edukacyjnych skierowanych do dzieci 8-letnich (uczniowie II klas szkół podstawowych) oraz dzieci 11-letnich (uczniowie klas V szkół podstawowych) m.in. na temat choroby próchnicowej, jej powikłań i wpływu na stan zdrowia ogólnego, propagowanie prawidłowych nawyków żywieniowych oraz nauka zasad utrzymania prawidłowej higieny jamy ustnej oraz stosowania profilaktyki fluorkowej – w wymiarze 1 godziny lekcyjnej w każdej klasie,

b) II Etap - stomatologiczne badania profilaktyczne połączone z zabiegiem lakowania pierwszych zębów trzonowych stałych (szóstek) u dzieci 8-letnich oraz drugich zębów trzonowych (siódemek) u dzieci 11-letnich, obejmujące w szczególności:

1) u dzieci 8-letnich (uczniów klas II w roku szkolnym 2015/2016):

- badanie przeglądowe jamy ustnej - oznaczenie wskaźnika intensywności próchnicy PUW (Z) i PUW (P), ocena poziomu higieny jamy ustnej, ocena stanu przyzębia, ocena zgryzu – zgodnie z Kartą Badania Stomatologicznego,
- przekazanie na piśmie informacji dla rodziców o stanie uzębienia;
- lakowanie bruzd powierzchni żujących pierwszych zębów trzonowych stałych (szóstych) u dzieci, u których zabieg ten nie został wykonany w ramach refundacji NFZ przed ukończeniem 7-go roku życia oraz w przypadkach utraty częściowej lub całkowitej laku szczelinowego,

2) u dzieci 11-letnich (uczniów klas V w roku szkolnym 2015/2016):

- badanie przeglądowe jamy ustnej - oznaczenie wskaźnika intensywności próchnicy PUW (Z) i PUW (P), ocena poziomu higieny jamy ustnej, ocena stanu przyzębia, ocena zgryzu – zgodnie z Kartą Badania Stomatologicznego,
- przekazanie na piśmie informacji dla rodziców o stanie uzębienia;
- lakowanie bruzd powierzchni żujących zębów drugich trzonowych (siódmych).

Realizatorami programu wybranymi w drodze otwartego konkursu ofert w 2016 roku są następujące podmioty:

- Samodzielny Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego „Moja Przychodnia”

- w Katowicach z siedzibą przy ul. PCK 1 – umowa na kwotę 10 397,75 zł,
- Ośrodek Diagnostyki i Leczenia Chorób Kobięcych oraz Schorzeń Sutka „TOMMED”, z siedzibą przy ul. Żelaznej 1 – umowa na kwotę 84 945,00 zł,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „POLIDENS” w Katowicach z siedzibą przy ul. Teatralnej 10 – umowa na kwotę 48 725,00 zł.
- Centrum Stomatologii „Neomed” w Katowicach z siedzibą przy ul. Morcinka 9-11 – umowa na kwotę 94 549,00 zł,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Vita Longa” Sp. z o. o. w Katowicach z siedzibą przy ul. Uniczowskiej 6 – umowa na kwotę 18 946,00 zł.

Łącznie w 2016 roku na realizację „Programu profilaktyki próchnicy dla dzieci miasta Katowice” przeznaczono środki finansowe w wysokości **257 562,75 zł**.

W 2016 r. stan realizacji programu profilaktyki próchnicy przedstawia się następująco:

Program profilaktyki próchnicy dla dzieci 8-letnich

Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach edukacyjnych (I etap programu)	Liczba dzieci, u których przeprowadzono profilaktyczne badanie stomatologiczne	Liczba dzieci objętych lakowaniem zębów „6”	Liczba zalakowanych zębów „6”
2437	2414	2213	7557

Program profilaktyki próchnicy dla dzieci 11-letnich

Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach edukacyjnych (I etap programu)	Liczba dzieci, u których przeprowadzono profilaktyczne badanie stomatologiczne	Liczba dzieci objętych lakowaniem zębów „7”	Liczba zalakowanych zębów „7”
1600	1435	1068	3065

W zajęciach edukacyjnych wzięło udział ok. 84% uczniów klas II oraz ok. 78% uczniów klas V, natomiast z badań przeglądowych jamy ustnej skorzystało ok. 80% uczniów klas II oraz ok. 70% uczniów klas V. Warunkiem udziału dziecka w programie była pisemna zgoda rodziców lub opiekunów prawnych.

5. Program edukacyjny z zakresu pierwszej pomocy dla uczniów czwartych klas szkół podstawowych

W 2016 roku kontynuowano realizację rozpoczętego w 2014 roku programu edukacyjnego z zakresu pierwszej pomocy, skierowanego do uczniów czwartych klas szkół podstawowych miasta Katowice, który obejmuje swym zakresem następujące zagadnienia:

- Rozpoznanie zagrożenia.
- Wstępne zabezpieczenie poszkodowanego i miejsca zdarzenia.
- Nadanie sygnału „Na Ratunek”.
- Podstawowe czynności resuscytacyjne dorosłych i dzieci.
- Ułożenie poszkodowanego w pozycji bezpiecznej.
- Inne podstawowe czynności ratunkowe zależne od rodzaju zagrożenia.

Ww. Program składa się z dwóch etapów:

a) I Etap: zorganizowanie I cyklu szkoleń w wymiarze 8 godzin lekcyjnych obejmującego:

- 3 godziny wykładu z użyciem sprzętu multimedialnego: omówienie stanów zagrożenia życia pochodzenia wewnętrznego (choroby) u dorosłych i dzieci;

- 5 godzin ćwiczeń na fantomach do nauki resuscytacji dorosłych i dzieci z wykorzystaniem podstawowego sprzętu ratunkowego w omawianych stanach klinicznych;
- b) II Etap: zorganizowanie II cyklu szkoleń w wymiarze 8 godzin lekcyjnych obejmującego:
 - 3 godziny wykładu z użyciem sprzętu multimedialnego: omówienie stanów zagrożenia życia pochodzenia zewnętrznego (urazy i zatrucia);
 - 5 godzin ćwiczeń na fantomach z wykorzystaniem podstawowego sprzętu ratunkowego w omawianych stanach klinicznych (pacjenci urazowi).

Wykonawcą odpowiedzialnym za realizację ww. programu w 2016 roku była Falck Medycyna Spółka z o.o. z siedzibą w Warszawie przy ul. Olbrachta 94. Całkowita wartość umowy wynosi **11 991,00 zł**, przy czym koszt w odniesieniu do jednego ucznia wynosił 10,5 zł/osobę za udział w jednym cyklu zajęć. I cyklem zajęć objęto **576 dzieci**, a II cyklem zajęć **566 dzieci**. Program realizowano na terenie 12 szkół podstawowych miasta Katowice.

6. Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku – etap podstawowy

Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku skierowany był do mieszkańców Katowic, którzy w danym roku kalendarzowym kończyli 60, 61, 62 oraz 75, 76 i 77 lat. Mogli oni skorzystać z szeregu bezpłatnych badań, w tym m.in. pomiar poziomu glukozy we krwi, poziomu hemoglobiny glikowanej HbA1 czy poziomu TSH, badanie sprawności pamięci, sprawności fizycznej czy też wzroku i słuchu.

Wyniki badań były interpretowane przez lekarzy, którzy wystawiali ewentualne skierowania do dalszej diagnostyki w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego do poradni specjalistycznych (geriatrycznych, endokrynologicznych, neurologicznych, chirurgicznych, onkologicznych, schorzeń sutka, okulistycznych, foniatrycznych, diabetologicznych) lub leczenia w szpitalnych oddziałach specjalistycznych.

Mieszkańcy, u których stwierdzono niesprawność ruchową, otrzymali możliwość wzięcia udziału w zajęciach rehabilitacyjnych finansowanych przez miasto Katowice w ramach II etapu Programu.

W 2016 roku realizatorami badań były następujące podmioty wybrane w otwartym konkursie ofert:

- Medyczne Centrum Specjalistyczne Polimed Sp. z o. o. z siedzibą w Katowicach przy ul. Sandomierskiej 4/3 - umowa na kwotę 1 500,00 zł,
- NZOZ Praktyka Lekarza Rodzinnego Elżbieta Kelm z siedzibą w Katowicach przy ul. Powstańców 8/1 – umowa na kwotę 9 600,00 zł,
- PROF-MED Przychodnia Medycyny Pracy i Profilaktyki Zdrowotnej Sp. z o. o. z siedzibą w Katowicach przy ul. Żelaznej 1 - umowa na kwotę 5 900,00 zł,
- EMC Silesia Sp. z o. o. z siedzibą w Katowicach przy ul. Morawa 31 - umowa na kwotę 4 340,00 zł,
- Falck Medycyna Sp. z o. o. z siedzibą w Warszawie przy ul. Olbrachta 94 - umowa na kwotę 900,00 zł.

Łącznie na realizację etapu podstawowego Programu w 2016 roku przeznaczono środki finansowe w wysokości **22 240,00 zł**. W ramach zawartych umów objęto badaniami profilaktycznymi w ramach etapu podstawowego **196 osób**.

7. Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku – etap rehabilitacyjny

Z etapu rehabilitacyjnego Programu mogli skorzystać mieszkańcy Katowic, którzy wzięli udział w etapie podstawowym, w którym stwierdzono u nich niesprawność ruchową. Rehabilitacja ruchowa była prowadzona w grupach nie większych niż 10 osobowe w cyklach 16 spotkań, które

odbywały się 2 razy w tygodniu po 1 godzinie zegarowej. Uczestnicy ponosili symboliczną opłatę w wysokości 2 zł za 1 godzinę zegarową zajęć. Każdy uczestnik podlegał kwalifikacji do udziału w zajęciach przez lekarza specjalistę z zakresu rehabilitacji.

Realizatorami etapu rehabilitacyjnego były następujące podmioty wybrane w otwartym konkursie ofert:

- „Fizjo-Med II” Sp. z o. o. z siedzibą w Katowicach przy ul. Żelaznej 1 - umowa na kwotę 6 480,00 zł,
- EMC Silesia Sp. z o. o. z siedzibą w Katowicach przy ul. Morawa 31 - umowa na kwotę 3 900,00 zł.

Łącznie przeznaczono na ten cel kwotę **10 380,00 zł**. W okresie sprawozdawczym z cyklu zajęć rehabilitacyjnych skorzystało **42 mieszkańców**.

8. Program profilaktyki zachorowań na grypę „Słoneczna Jesień”

Grypa jest ostrą, bardzo zakaźną chorobą układu oddechowego, przebiega z gorączką, kaszlem i ogólnym osłabieniem. Zараżenie grypą następuje drogą kropelkową, choroba ta przenosi się z osoby na osobę. W pewnych sytuacjach może stanowić zagrożenie dla zdrowia, a nawet życia. Dane WHO wskazują, że grypa jest istotnym problemem zdrowotnym, choruje na nią na świecie ok. 5-25% populacji, umiera 500 000 do 1 000 000 osób rocznie. Większość zgonów dotyczy pacjentów w wieku powyżej 65 roku życia. Główną przyczyną zgonu z powodu zarażenia wirusem grypy nie jest sama choroba, ale występujące po niej powikłania. Do najczęstszych powikłań grypy należą: zapalenie płuc, zapalenie oskrzeli, zapalenie mięśni (w tym mięśnia sercowego), zapalenie spojówek, zapalenie ucha środkowego, ostra niewydolność nerek, zaostrzenie przebiegu astmy i POChP, nasilenie zmian otępiennych u osób starszych.

W obliczu ciągłego zagrożenia tą chorobą oraz licznymi groźnymi dla życia i zdrowia jej powikłaniami, celem jest szczepienie osób starszych, z osłabioną odpornością i schorzeniami przewlekłymi. Dlatego też miasto Katowice w trosce o zdrowie swoich mieszkańców od wielu lat finansuje szczepienia ochronne p/grypie dla osób w wieku powyżej 65 roku życia.

Realizatorami akcji szczepień p/grypie w 2016 roku było 16 podmiotów wykonujących działalność leczniczą, wybranych w drodze II otwartego konkursu ofert, które realizowały Program w punktach szczepień na terenie różnych dzielnic Katowic. Rozpoczęcie akcji szczepień nastąpiło 19 września 2016 r. Szczepieniami objęto łącznie **2287 mieszkańców**, z tego 212 w domach pomocy społecznej i zakładach opiekuńczo-leczniczych na terenie Katowic. Łącznie na ten cel wydatkowano kwotę **74 159,00 zł**.

II. PROJEKTY REALIZOWANE WE WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI (W OPARCIU O „PROGRAM WSPÓŁPRACY MIASTA KATOWICE Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI NA 2016 ROK”) W RAMACH ZADANIA PUBLICZNEGO PN.: „PROWADZENIE DZIAŁAŃ Z ZAKRESU PROFILAKTYKI I PROMOCJI ZDROWIA MAJĄCYCH NA CELU UTRZYMANIE I POPRAWĘ ZDROWIA MIESZKAŃCÓW ORAZ ZWIĄZANEJ Z NIM JAKOŚCI ŻYCIA”

1. „Realizacja monitoringu zdrowotnego dzieci w zakresie narażenia środowiskowego na ołów wraz z elementami profilaktyki i działaniami edukacyjnymi mającymi na celu przeciwdziałanie tym zagrożeniom w mieście Katowice w 2016 roku”

Zadanie to było realizowane przez Fundację na Rzecz Dzieci „Miasteczko Śląskie”. Jego celem było przeprowadzenie kontrolnego skringu (badaniami objęto 270 dzieci) w zakresie narażenia środowiskowego na ołów w dzielnicy Szopienice i terenów przyległych poprzez oznaczenie poziomu ołowiu we krwi dzieci i młodzieży w 4 placówkach oświatowych (przedszkola,

szkoły podstawowe) z terenu podwyższonego ryzyka na metale ciężkie. Dzięki realizacji ww. zadania udało się m.in.:

- uzyskać aktualny stan zagrożeń środowiskowych od metali ciężkich (ołowiu) u dzieci, ich dynamiki na terenie dzielnicy Szopienice, rejonów przyległych,
- zidentyfikować dzieci i populację wyższego ryzyka wraz z udzieleniem im niezbędnej pomocy,
- podnieść świadomość społeczną (dzieci, młodzieży, dorosłych) w zakresie istoty zagrożeń środowiskowych oraz umiejętności skutecznego przeciwdziałania im (promocja zdrowia),
- uspołecznic problem rozwiązywania zagrożeń środowiskowych.

W ramach programu dzieci objęte były badaniem krwi na zawartość ołowiu oraz miały wykonywaną morfologię krwi - jako wskaźnik ogólnozdrowotny. Program stanowił kontynuację badań prowadzonych od 2006 r. w dzielnicy Katowice – Szopienice. Warunkiem objęcia dzieci badaniami była pisemna zgoda rodziców. Wyniki badań przekazywane były dyrekcji placówek oświatowych oraz rodzicom dzieci. W ramach programu organizowane były pogadanki na temat zasad higieny ukierunkowanej na minimalizowanie wpływu niekorzystnych warunków środowiskowych na zdrowie dzieci. Wszyscy rodzice badanych dzieci otrzymali materiały edukacyjne, zaś dzieci, u których stwierdzono podwyższone stężenie ołowiu we krwi lub obniżoną wartość hemoglobiny, otrzymują odpowiednie suplementy witaminowo-mineralne. Po zakończeniu realizacji badań Fundacja sporządziła szczegółowe raporty dotyczące uzyskanych wyników.

Ze środków budżetu miasta Katowice w 2016 roku przekazano Fundacji na Rzecz Dzieci „Miasteczko Śląskie” dotację w wysokości **12 500,00 zł**.

2. „Sprawni do 100 lat – PROGRAM ORTO-VISION”

Był to program edukacyjno-profilaktyczny realizowany przez Fundację „Pamięć i Pomoc” im. dr. Edmunda Gryglewicza z siedzibą w Katowicach, skierowany do mieszkańców powyżej 55 roku życia. Jego celem była edukacja zdrowotna mieszkańców Katowic oraz popularyzacja wiedzy na temat profilaktyki u chorych z cukrzycą i osteoporozą. Uczestnicy programu, którzy chorują na cukrzycę, mieli wykonywane badanie oczu oraz stanu siatkówki, natomiast uczestnicy zagrożeni osteoporozą mieli przeprowadzane badanie densytometryczne, czyli badanie pomiaru gęstości kości. Badaniom towarzyszyła interpretacja wyniku przez specjalistę oraz zalecenia do ewentualnego leczenia. W wyniku realizacji programu wyłoniono osoby z nieuleczalną lub źle leczoną osteoporozą oraz osoby zagrożone trwałym uszkodzeniem wzroku z powodu niewiedzy o istnieniu uszkodzeń siatkówki, towarzyszącym cukrzycy. Łącznie objęto badaniami i edukacją zdrowotną 107 mieszkańców Katowic. Na wykonanie tego zadania w 2016 roku przekazano dotację ze środków budżetu miasta Katowice w wysokości **8 000,00 zł**.

3. „Masz 5 minut? Uratuj ludzkie życie!”

Realizacja zadania przez Śląski Oddział Fundacji Polskich Kawalerów Maltańskich w Warszawie/Pomoc Maltańska zakładała przeprowadzenie zajęć edukacyjno-profilaktycznych z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej dla dzieci przedszkolnych i uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz zainteresowanych rodziców i nauczycieli, a także działania promocyjne, propagujące ideę oraz zasady ratowania życia ludzkiego za pomocą banerów, ulotek, plakatów czy dyplomów uczestnictwa w kursach.

Wśród zasadniczych celów realizacji ww. zadania należy wymienić:

- nauczenie i utrwalenie za pomocą ćwiczeń praktycznych podstawowych zasad pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia i zdrowia ludzkiego,
- rozpropagowanie idei ratownictwa przedmedycznego,
- przełamywanie ludzkich lęków i stereotypów,

- wzmocnienie postaw prospołecznych oraz szacunku dla ludzkiego życia i zdrowia.

W ramach zadania przeprowadzono 40 dwugodzinnych zajęć, w których uczestniczyło łącznie 821 osób, a także trzy pokazy pierwszej pomocy w trakcie imprez masowych, w których łącznie uczestniczyło ok. 4 tys. osób.

Na wykonanie tego zadania przekazano w 2016 roku środki w formie dotacji w wysokości **8 278,00 zł.**

4. „Zdrowy i aktywny senior”

Program „Zdrowy i aktywny senior” był realizowany przez Fundację Bażantowo z siedzibą w Katowicach, a jego adresatami byli mieszkańcy Katowic w wieku powyżej 60 roku życia, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku poprodukcyjnym, osób niepełnosprawnych i samotnych. W projekcie wzięło udział 114 osób, które w sposób regularny uczestniczyły w zajęciach rekreacyjnych i ćwiczeniach ogólnorozwojowych (fitness, tenis, basen) oraz korzystały z możliwości diagnostyki dietetycznej oraz fizjoterapeutycznej w celu określenia optymalnego rodzaju aktywności ruchowej. Ważnym elementem programu były również warsztaty o tematyce prozdrowotnej.

Na wykonanie tego zadania w 2016 roku przekazano dotację w wysokości **32 422,00 zł.**

5. „Badania przesiewowe pod kątem zaburzeń słuchu oraz przetwarzania słuchowego u 5-latków uczęszczających do przedszkola miejskiego w Katowicach oraz zwiększenie świadomości wychowawców przedszkolnych na temat niedosłuchu centralnego”

W ramach tego zadania realizowanego przez Fundację In Corpore z siedzibą w Katowicach przeprowadzono badania przesiewowe pod kątem zaburzeń słuchu oraz przetwarzania słuchowego u dzieci z Miejskiego Przedszkola nr 71 w Katowicach.

W projekcie uczestniczyło 57 dzieci, których rodzice i opiekunowie prawni wyrazili zgodę na udział w projekcie. Po przeprowadzeniu badań Fundacja przekazała rodzicom wyniki wraz z interpretacją i informacją o dalszej ścieżce postępowania w przypadku wystąpienia zaburzeń.

Dzieci, u których stwierdzono występowanie centralnych zaburzeń przetwarzania słuchowego, mogły wziąć udział w terapii Tomatisa, która zapewnia lepszy start szkolny poprzez usprawnienie procesów poznawczych, wzbogacenie słownictwa, wydłużenie czasu koncentracji i rozwój kompetencji społecznych.

We wrześniu zorganizowano konferencję dla ok. 200 wychowawców przedszkolnych, na której zostały przedstawione wyniki badań oraz zwrócono uwagę na wczesne wykrywanie zaburzeń słuchu przez opiekunów i wychowawców dzieci.

Na wykonanie ww. zadania w 2016 roku zaplanowano przekazanie środków finansowych w formie dotacji w wysokości **32 000,00 zł.**

6. Działalność informacyjno-edukacyjna w zakresie profilaktyki HIV/AIDS - „Pogromcy mitów”

Było to zadanie realizowane przez Parafię Ewangelicko-Augsburską w Katowicach, które zaadresowano do mieszkańców Katowic – dzieci ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. W ramach projektu przeprowadzono 14 wykładów z dyskusją o zakażeniach HIV/AIDS dla 307 uczniów z 12 szkół różnego szczebla. Ponadto założono opracowanie i wydruk ulotek informacyjnych dotyczących realizowanego projektu.

Na realizację zadania przekazano w 2016 r. dotację ze środków budżetu miasta Katowice w wysokości **3 000,00 zł.**

7. „Promocja zdrowia szansą na zapobieganie chorobom nowotworowym”

Celem zadania realizowanego w 2016 roku przez Śląską Ligę Walki z Rakiem była realizacja tzw. Karty Paryskiej Walki z Rakiem na XXI wiek wśród mieszkańców Katowic, poprzez wdrażanie w praktyce promocji zdrowia w zakresie wczesnego rozpoznawania i leczenia nowotworów złośliwych. Główne cele zadania były następujące:

- podniesienie wiedzy na temat powstawania, rozpoznawania choroby nowotworowej i ewentualnego zapobiegania niektórym z nich (w szczególności rakowi jelita grubego i rakowi szyjki macicy),
- zmiana fatalistycznego postrzegania choroby nowotworowej i zmobilizowanie do walki z nią.

Zorganizowano zajęcia warsztatowe w IV Liceum Ogólnokształcącym im. gen. S. Maczka w Katowicach oraz zawody piłki siatkowej promujące aktywność fizyczną oraz dobre nawyki żywieniowe. W projekcie uczestniczyło ok. 350 osób.

Środki przekazane w 2016 roku na realizację zadania wyniosły **5 800,00 zł**.

8. "Zdrowy Przedszkolak"

Projekt realizowany był przez Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej - Oddział Terenowy w Katowicach na terenie 20 katowickich przedszkoli w grupach dzieci 5 i 6-letnich, a jego zasadnicze cele były następujące:

- promocja zdrowego trybu życia, wolnego od dymu tytoniowego,
- kształtowanie nawyków higienicznych,
- poznanie podstawowych zasad higieny,
- nabywanie wiedzy dotyczącej zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej,
- rozwijanie aktywności twórczej poprzez wykorzystanie dziecięcej ekspresji.

W ramach realizacji ww. projektu przeprowadzono warsztaty na temat techniki mycia rąk oraz higieny jamy ustnej dla 807 dzieci, a także warsztaty dla 488 rodziców dzieci na temat zasad prawidłowego odżywiania. Rozpowszechniono ponadto materiały promujące (ulotki, plakaty). Na zakończenie projektu zorganizowano „Festiwal Zdrowego Przedszkolaka”, w którym wzięło udział 13 zgłoszonych przedszkoli - łącznie 102 dzieci.

Na realizację ww. zadania przyznano w 2016 roku dotację w wysokości **8 000,00 zł**.

III. DZIAŁANIA EDUKACYJNE, PROMOCYJNE I SZKOLENIOWE POŚWIĘCONE PROMOCJI I PROFILAKTYCE ZDROWIA

1. Przygotowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych i promujących zdrowie, ulotek oraz plakatów

W toku realizacji „Programu Profilaktyki Promocji Zdrowia w Katowicach” w 2016 r. przygotowano różnego rodzaju materiały informacyjne i edukacyjne z zakresu profilaktyki zdrowia. W tym celu nawiązano współpracę ze Śląskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia oraz Państwową Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Katowicach.

Zamówiono następujące materiały:

1) dotyczące programów organizowanych i finansowanych przez miasto Katowice oraz Śląski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia w Katowicach:

- plakat formatu A1 w nakładzie 200 sztuk oraz ulotki formatu A4 łamanego do 3 części (tryptyk U) w nakładzie po 2000 sztuk pt. „Profilaktyka raka piersi”, „Profilaktyka raka szyjki macicy”, „Badania prenatalne”, „Profilaktyka chorób odtytoniowych”;

2) dotyczące tematyki z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia:

- ulotki formatu A4 łamanego do 3 części (tryptyk U) w nakładzie po 2000 sztuk pt. „Borelioza”, „Profilaktyka wszawicy”, „Pij wodę podczas upałów”, „Informator o miejscach pomocy dla osób z problemami w zakresie zdrowia psychicznego”, „Materiały informacyjne dotyczące depresji” oraz plakat formatu A1 w nakładzie 200 sztuk dot. profilaktyki zachorowań na gripę;

3) kalendarze na 2017 rok dla placówek oświatowych różnego szczebla na terenie miasta Katowice o tematyce prozdrowotnej pt. "Zaszczep w sobie chęć szczepienia" formatu A1 w nakładzie 1000 sztuk oraz trójdzielne w nakładzie 500 sztuk.

Ww. materiały zostały rozdysponowane w podmiotach wykonujących działalność leczniczą realizujących Program, szpitalach, Żłobku Miejskim, miejskich jednostkach organizacyjnych (w tym m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Miejskie Domy Kultury), budynkach Urzędu Miasta Katowice, miejscach użyteczności publicznej na terenie Katowic oraz za pośrednictwem katowickich organizacji pozarządowych.

Zamówiono materiały za łączną kwotę **12 193,32 zł**. Wykonawcą była drukarnia „Klucze Poligrafii Dagmara Cholewa” z siedzibą w Kluczach przy ul. Zawierciańskiej 4/11.

2. Program zajęć warsztatowych pn. „Zdrowie psychiczne w pigułce”

Zajęcia pn. „Zdrowie psychiczne w pigułce” były organizowane w klasach III katowickich szkół gimnazjalnych. Przeprowadzono zajęcia dla 45 klas. Program zajęć został opracowany i prowadzony przez Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny „Metis” z siedzibą w Katowicach. Dzięki niemu młodzież przyswoiła wiedzę na temat czynników sprzyjających zdrowiu psychicznemu oraz konstruktywnych sposobów radzenia sobie z trudnymi emocjami.

Na realizację ww. zadania wydatkowano kwotę **13 500,00 zł**.

IV. AKCJA PROZDROWOTNA SKIEROWANA DO MIESZKAŃCÓW (W RAMACH DOTACJI PODMIOTOWEJ DLA SAMODZIELNEGO PUBLICZNEGO ZAKŁADU OPIEKI ZDROWOTNEJ UTWORZONEGO PRZEZ JEDNOSTKĘ SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO) PN. „JESIENNE KATOWICKIE DNI PROMOCJI ZDROWIA”

W dniach od 7 do 26 listopada 2016 r. na terenie trzech przychodni Samodzielnego Publicznego Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego „Moja Przychodnia” w Katowicach zorganizowano akcję prozdrowotną pn.: „Jesienne Katowickie Dni Promocji Zdrowia”.

W ramach akcji prowadzone były bezpłatne badania przesiewowe i szczepienia ochronne dla mieszkańców Katowic wraz z edukacją zdrowotną oraz poradami wielu lekarzy specjalistów.

Akcja prozdrowotna odbywała się w Przychodni nr 1 – Katowice, ul. Mickiewicza 9, Przychodni nr 3 – Katowice, ul. PCK 1, Przychodni nr 13 – Katowice, ul. Ordona 3.

Mieszkańcy Katowic skorzystali z następujących świadczeń profilaktycznych:

- pomiary RR – 60 osób,
- pomiar poziomu cholesterolu we krwi – 60 osób,
- pomiar poziomu glukozy we krwi – 60 osób,
- spirometria – 40 osób,
- badanie EKG – 60 osób,
- perymetria – 20 osób,
- test w kierunku boreliozy - 100 osób,
- porada lekarza POZ, w tym ocena medyczna przeprowadzonych badań – 60 osób,
- porada lekarza pediatry – 10 osób,
- porada okulistyczna – 20 osób,
- porada pielęgniarska w zakresie profilaktyki zachorowań na gripę, właściwego odżywiania, znaczenia aktywności fizycznej dla zdrowia – 60 osób,

- szczepienia przeciwko grypie – 400 osób.

Informacje o prowadzonej akcji zostały przekazane za pośrednictwem środków masowego przekazu, przy użyciu Katowickiego Informacyjnego Serwisu SMS oraz ogłoszenia na stronie internetowej Urzędu Miasta Katowice. „Jesienne Katowickie Dni Promocji Zdrowia” cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem mieszkańców Katowic.

Wydatkowano na ten cel kwotę **32 800,00 zł.**

V. PROJEKT „OD PRZEDSZKOLA DO SENIORA” (W RAMACH DOTACJI PODMIOTOWEJ DLA ŚLĄSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO)

Dzięki podjęciu współpracy miasta Katowice i Śląskiego Uniwersytetu Medycznego zorganizowano projekt pt. „Od przedszkola do seniora”, w ramach którego mieszkańcy Katowic mogli bezpłatnie korzystać z bogatej oferty zajęć prowadzonych przez wykwalifikowaną kadrę wykładowców Wydziału Nauk o Zdrowiu Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach przy udziale studentów studiów stacjonarnych fizjoterapii, pielęgniarstwa i położnictwa.

Oferta projektu była skierowana do różnych grup wiekowych, w tym m. in. do młodych mam wraz z dziećmi, par oczekujących potomstwa czy młodzieży. Mieszkańcy Katowic mogli skorzystać następujących modułów projektu:

1) Mama i dziecko: zdrowie od samego początku - w ramach tego bloku przeprowadzono cykl zajęć interdyscyplinarnych przygotowujących do macierzyństwa kobiety w ciąży, w tym zajęcia praktyczne, zakładające aktywność fizyczną dostosowaną do rozwoju ciąży. Kobiety uczestniczyły w zajęciach wraz ze swoimi partnerami (ojcami dzieci). W szkole rodzenia uczestniczyły łącznie 22 pary.

2) Cała rodzina: radość z aktywności fizycznej - w ramach tego modułu zorganizowano następujące zajęcia:

- fitness dla mam,
- warsztaty dla dzieci pt. "Szkoła zdrowego kręgosłupa",
- gry i zabawy ruchowe dla rodziny,
- zajęcia z gimnastyki ogólnorozwojowej z elementami boksu dla dzieci (w tym wychowanków katowickich domów dziecka),
- street dance show oraz "Kreatywne tańcowanie" dla dzieci,
- wykłady prozdrowotne dla rodziców dotyczące właściwych nawyków ruchowych,
- kurs samoobrony dla kobiet,
- funkcjonalny trening medyczny,
- joga z elementami foam rollingu,
- forma w ciąży,
- PilatesCoreWellness.

łącznie w zajęciach modułu II odnotowano ok. 2320 wejść (część mieszkańców korzystała z kilku rodzajów zajęć).

3) Niepełnosprawność: to nie ograniczenie, ale wyzwanie - dzięki temu modułowi odbyły się zajęcia integrujące ludzi pełnosprawnych i niepełnosprawnych w tańcu, skierowane do osób o obniżonej sprawności intelektualnej oraz ruchowej. W ramach dostępnych środków finansowych przewidziano bezpłatny transport dla uczestników. W zajęciach wzięło udział 5 osób niepełnosprawnych ruchowo (wraz z partnerami) oraz 8 niepełnosprawnych intelektualnie.

4) Senior: dobre codzienne samopoczucie - w ramach tego modułu zorganizowano cykl zajęć z *nordicwalking* dla seniorów.

Z poszczególnych możliwości w ramach projektu skorzystało łącznie ponad 600 mieszkańców Katowic

Na realizację projektu przekazano w 2016 roku środki w wysokości **106 405,09 zł.**

VI. DZIAŁANIE ZESPOŁU KONSULTANTÓW DS. PROFILAKTYKI I PROMOCJI ZDROWIA

Realizacja „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020” jest na bieżąco konsultowana z jego autorami, tj. specjalistami i konsultantami wojewódzkimi z poszczególnych dziedzin medycyny. W skład Zespołu wchodzi:

- dr n. med. Jarosław Derejczyk – konsultant wojewódzki w dziedzinie geriatry dla województwa śląskiego,
- prof. dr hab. n. med. Janusz Bohosiewicz – konsultant krajowy w dziedzinie chirurgii dziecięcej,
- prof. dr hab. n. med. Jan Duława – konsultant wojewódzki w dziedzinie chorób wewnętrznych dla woj. śląskiego,
- dr hab. n. med. Lidia Postek – Stefańska – konsultant wojewódzki w dziedzinie stomatologii dziecięcej dla województwa śląskiego,
- prof. dr hab. n. med. Halina Woś – Kierownik Kliniki Pediatrii Górnośląskiego Centrum Zdrowia Dziecka i Matki im. Jana Pawła II,
- dr hab. n. Med. Bogdan Michalski – ordynator Oddziału Ginekologiczno-Położniczego z pododdziałem Ginekologii Onkologicznej Szpitala Kolejowego w Katowicach
- Jolanta Kolanko – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach,
- prof. dr hab. n. med. Krystyn Sosada – specjalista w zakresie chirurgii ogólnej, laparoskopowej i onkologicznej.

W 2016 roku zawarto umowy na udział konsultantów w pracach Zespołu na łączną kwotę **10 000,00 zł.**

----- PODSUMOWANIE

Podsumowując, w 2016 roku na realizację wszystkich zadań wynikających z „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020” zaplanowano środki finansowe w wysokości **1 188 800,00 zł** (z tego 1 068 800,00 zł w ramach zadań własnych powiatu oraz 120 000,00 zł w ramach zadań własnych gminy), natomiast ostateczne wykonanie wyniosło **1 161 591,16 zł**, czyli kształtowało się na poziomie **97,71%**. Oznacza to, że było ono wyższe niż w roku 2014 (94,11%) oraz 2015 (96,97%).

Należy zwrócić uwagę, że w przypadku realizacji programów polityki zdrowotnej problem stanowią czynniki niezależne w pełni od miasta Katowice oraz wybranych realizatorów. Czynniki zmniejszającymi wykorzystanie środków były w szczególności:

- w przypadku szczepień ochronnych: brak zgody rodziców/opiekunów prawnych na szczepienie dziecka, wystąpienie przeciwwskazań medycznych do ich wykonania lub rezygnacja ze szczepienia,

- w przypadku programów skierowanych do dzieci: brak zgody rodziców na objęcie ich dzieci programem, absencja chorobowa, a w przypadku „Programu profilaktyki próchnicy dla dzieci miasta Katowice” - zły stan zdrowia jamy ustnej uniemożliwiający przeprowadzenie zabiegów profilaktycznych, tj. lakowania zębów „6” i „7”.

Poszczególne możliwości uczestnictwa w badaniach i zajęciach profilaktycznych finansowanych przez miasto Katowice cieszyły się zasadniczo sporym zainteresowaniem, jednakże nadal wielu mieszkańcom Katowic brakuje odpowiedniej wiedzy o tym, jak odpowiednio dbać o swoje zdrowie. Potwierdza to konieczność dalszego podejmowania działań na rzecz profilaktyki i promocji zdrowia, które bezpośrednio wpływa na jakość naszego życia.

Tabela zamieszczona na następnej stronie zawiera zbiorcze zestawienie wydatkowanych środków finansowych na realizację poszczególnych programów i działań w 2016 roku w ramach „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020”.

**REALIZACJA „PROGRAMU PROFILAKTYKI I PROMOCJI ZDROWIA DLA MIASTA KATOWICE
NA LATA 2014-2020 W 2016 ROKU**

L.p.	Nazwa działania	Wykonanie
I.	Programy profilaktyczne realizowane we współpracy z podmiotami wykonującymi działalność leczniczą (wybranymi w drodze otwartych konkursów ofert)	876 692,75 zł
1.	Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci do lat 5 z grup szczególnego narażenia w mieście Katowice	94 500,00 zł
2.	Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w mieście Katowice	262 920,00 zł
3.	Program profilaktyki próchnicy dla dzieci miasta Katowice	257 562,75 zł
4.	Profilaktyczna opieka nad uczniami	142 940,00 zł
5.	Program edukacyjny z zakresu pierwszej pomocy dla uczniów czwartych klas szkół podstawowych	11 991,00 zł
6.	Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku – etap podstawowy	22 240,00 zł
7.	Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku – etap rehabilitacyjny	10 380,00 zł
8.	Program profilaktyki zachorowań na grypę "Słoneczna Jesień"	74 159,00 zł
II.	Projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi (w oparciu o „Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na rok 2016”) w ramach zadania publicznego pn.: „Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia mających na celu utrzymanie i poprawę zdrowia mieszkańców oraz związanej z nim jakości życia”	110 000,00 zł
1.	„Realizacja monitoringu zdrowotnego dzieci w zakresie narażenia środowiskowego na ołów wraz z elementami profilaktyki i działaniami edukacyjnymi mającymi na celu przeciwdziałanie tym zagrożeniom w mieście Katowice w 2016 r.”	12 500,00 zł
2.	"Sprawni do 100 lat – PROGRAM ORTO-VISION"	8 000,00 zł
3.	„Masz 5 minut? Uratuj ludzkie życie!”	8 278,00 zł
4.	„Zdrowy i aktywny senior”	32 422,00 zł
5.	„Badania przesiewowe pod kątem zaburzeń słuchu oraz przetwarzania słuchowego u 5-latków uczęszczających do przedszkola miejskiego w Katowicach oraz zwiększenie świadomości wychowawców przedszkolnych na temat niedosłuchu centralnego”	32 000,00 zł
6.	Działalność informacyjno-edukacyjna w zakresie profilaktyki HIV/AIDS - „Pogromcy mitów”	3 000,00 zł
7.	„Promocja zdrowia szansą na zapobieganie chorobom nowotworowym”	5 800,00 zł
8.	"Zdrowy Przedszkolak"	8 000,00 zł
III.	Działania edukacyjne, promocyjne i szkoleniowe poświęcone promocji i profilaktyce zdrowia	25 693,32 zł
1.	Przygotowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych i promujących zdrowie	12 193,32 zł
2.	Program zajęć warsztatowych pn. „Zdrowie psychiczne w pigułce”	13 500,00 zł
IV.	Akcja prozdrowotna skierowana do mieszkańców (w ramach dotacji podmiotowej dla samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej utworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego) pn. „Jesienne Katowickie Dni Promocji Zdrowia”	32 800,00 zł
V.	Projekt „Od przedszkola do seniora” (w ramach dotacji podmiotowej dla Śląskiego Uniwersytetu Medycznego)	106 405,09 zł
VI.	Działanie Zespołu Konsultantów ds. Profilaktyki i Promocji Zdrowia.	10 000,00 zł
	RAZEM:	1 161 591,16 zł